

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР
УПРАВЛЕНИЕ “ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР”

ЗАПОВЕД

№ 988 / 16.12.2022 г.

Съгласно чл. 34, ал. 2 от Закона за счетоводството (ЗСч) застрахователите, презастрахователите и застрахователните холдинги се отчитат по международните счетоводни стандарти. В този смисъл задължителната нормативна уредба относно счетоводната отчетност на застрахователите и презастрахователите у нас е тази по Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО).

На 17.03.2020 г. Международният борд за счетоводни стандарти реши новият Международен стандарт за финансово отчитане 17 „Застрахователни договори“ (МСФО 17) да влезе в сила от 01.01.2023 г. В тази връзка е приет Регламент (ЕС) 2021/2036 на Комисията от 19 ноември 2021 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1126/2008 за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета, във връзка с Международен стандарт за финансово отчитане 17 (Регламент (ЕС) 2021/2036). В Регламент (ЕС) 2021/2036, публикуван в Официален вестник на Европейския съюз (ОВ на ЕС, L 416/3 от 23.11.2021 г.), в сила от 13.12.2021 г., е предвидено, че дружествата следва да прилагат МСФО 17, считано от 01.01.2023 г.

Обусловените от прилагането на МСФО 17 изменения и допълнения на Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд (Наредба № 53), водят до отмяна на някои от разпоредбите, въвеждащи изискванията на Директива 91/674/ЕИО на Съвета от 19 декември 1991 г. относно годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, които са несъвместими с прилагането на МСФО 17. По тази причина са премахнати съобразените с изискванията на Директива 91/674/ЕИО надзорни справки и приложения, различни от образците за количествено отчитане, приети с Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2450 на Европейската комисия във връзка с Делегиран регламент (ЕС) 2015/35 на Комисията от 10 октомври 2014 г. за допълнение на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност.

Предвид необходимостта от предвиждане по отношение на застрахователите с право на достъп до единния пазар на ЕС на надзорна отчетност, която е допълнителна към основната отчетност за целите на режима Платежоспособност II, въведена с цитираните по-горе пряко приложими актове на правото на ЕС, същата следва да се уреди на основание чл. 127, ал. 3 от КЗ с общ административен акт (заповед) на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, който е оправомощен да определи характера, обхвата и формата на информацията, представяна от застрахователите и презастрахователите за надзорни цели. По същия начин, за да се избегне празнотата в уредбата на надзорната отчетност на застрахователите без право на достъп до единния пазар на ЕС на същото правно основание – чл. 127, ал. 3 от КЗ – със

заповедта се определят всички справки, подавани за надзорни цели от тези застрахователи.

На основание чл. 527, ал. 2 от КЗ допълнителните изисквания към отчетността на Гаранционния фонд се определят с наредбата по чл. 125, ал. 2 от КЗ. На основание чл. 526 от КЗ към дейността на Гаранционния фонд се прилага глава осма от КЗ, която урежда отчетността на застрахователите и съдържа разпоредбата на чл. 127 от КЗ. На това основание в настоящата заповед се регламентират и годишни и тримесечни справки за отчетността на Гаранционния фонд.

На основание чл. 66, ал. 1 от АПК откриването на производството по издаване на настоящия общ административен акт е оповестено публично чрез оповестяване на проекта на акта на интернет страницата на КФН в раздел „Обществени консултации“. На основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК формата за участие на заинтересованите лица в производството по издаване на акта е „Писмени предложения и възражения“. На основание чл. 69, ал. 2 от АПК срокът за предоставяне на писмените предложения и възражения е един месец от датата на публикуване на съобщението за откриване на производството по издаване на административния акт на интернет страницата на КФН и изтича на 10.12.2022 г. включително. В предоставения срок са постъпили становища от страна на Асоциацията на българските застрахователи (АБЗ) и Гаранционния фонд (ГФ).

ГФ посочва, че няма бележки и предложения по Проекта на заповед за определяне на характера, обхвата и формата на информацията, необходима за целите на застрахователния надзор.

АБЗ апелира за предоставяне на детайлна инструкция за попълване на всички форми, включваща: вид на данните, период, дефиниции на основните понятия и термини, практически детайли, както и описание на контролите по всяка една форма и равненията, които трябва да се постигнат между отделните форми. Иска да бъдат изготвени, най-късно след обнародване на Наредбата, подробни указания от регулатора за попълване на справките. Посочва, че са изготвили проект на речник на термините по МСФО 17. Направените предложения не засягат проекта на заповед, а имат отношение към нейното изпълнение. Обръща внимание за необходимостта да се поставят формули на сборните редове, за да има яснота каква е целта на справката, както и списък с контроли за информацията в различните отчетни форми, за да не се получи дублиране и липса на данни. Предложението не следва да се приема, защото формите са изготвени по такъв начин, че е достатъчно ясно, къде следва да бъдат сборните редове.

АБЗ предлага срещу всяка позиция от баланса и отчета за доходите да се допише точно описание какво се включва, както е в понастоящем действащата наредба. Предложението не следва да се приема защото съдържанието на финансовия отчет произтича от регламенти на Европейския съюз и от МСФО 17, които документи не подлежат на тълкуване и доразвиване от КФН като национален надзорен орган.

АБЗ прави конкретни бележки и предложения. По отношение на справка **01.01** от Приложение 1 предлага да се добави колона „Изплатени обезщетения“, тъй като анализът им сочи, че тази информация по линии бизнес няма да се съдържа в никоя от другите справки. Предложението не се приема, защото в конкретната справка се разглежда развитието на застрахователния портфейл, а в справка 01.09 се разглеждат развитието на щетите. Предлага в тази справка да се добави нов ред към рубриката „Имуществено застраховане срещу пожар и други бедствия“ и в него да се посочва информацията за подлинния бизнес „Селскостопанско застраховане“. Предложението не се приема тъй като е предвидено справките да се съставят по видове дейности според определението в

приложение I към Делегиран регламент (ЕС) 2015/35, където не е дефинирана предложената подлиния бизнес.

АБЗ възразява срещу предвиждането на разбивка по тримесечия и затова предлагат да отпаднат позициите 01.01 „Портфейл в началото на периода - действащи към началото на годината договори“ и „Записан нов бизнес - Новосключени през периода договори“ от частта общо застраховане, тъй като има членове на АБЗ, които ще бъдат затруднени да предоставят такава разбивка. Предложението не се приема, тъй като целта на справката е да бъде проследено развитието на застрахователния портфейл.

АБЗ счита за ненужно детайлизиране в справка 01.03 - таблица 7 „Средства по разплащателни сметки“ посочването на салда по банкови сметки с IBAN. За регулаторни цели би било напълно достатъчно информацията да се предоставя по банки и валути. Предложението е прието. По отношение на справка **01.05** предлага в Част Б. РЕЗУЛТАТ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ УСЛУГИ ОТ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ да се добави точка 4 „Инвестиционна част – корекция“, аналогично на тази в горния раздел; Предложението не се приема, тъй като посочената съществува и в настоящия пакет от справки. Относно Справка **01.06**, позиция I.6 „Платени претенции по презастрахователни договори“, предлага да се коригира на „Платени претенции по издадени презастрахователни договори“. Текстът в справката е уеднаквен съответно.

По отношение позиция „Аквизиционни разходи“ в справка **01.08** от Приложение 1, относно понятието „Очаквани аквизиционни разходи“, АБЗ счита, че наименованието и естеството на прихода, който се отчита по тази позиция би трябвало да са различни, тъй като това не са очаквани аквизиционни разходи (каквито са например очакваните разходи по застрахователни щети), а тук би следвало да се отчитат и представят „Разпределянето на частта от премиите, която се отнася до възстановяване на аквизиционни парични потоци“ или „Възстановени аквизиционни парични потоци“ (МСФО 17 (106)(b)). За договорите, които се отчитат по Общия подход и Подход на вариращите възнаграждения, сумата, отчетена като приход на този ред би следвало да се нетира със сумата на разхода, представен на ред „Амортизация на аквизиционните разходи“. Предложението е прието по принцип и понятието „Очаквани аквизиционни разходи“ се заменя с „Възстановени аквизиционни парични потоци“. АБЗ изразява становище, че не е достатъчно ясно какво следва да бъде съдържанието на справка **01.09**. Справката засяга резерва за щети и е необходимо да се попълни оценката на крайните щети в годината на събитие и в края на всяка следваща изтекла година. Не е ясно необходимо ли е да бъдат включени и разходите за ликвидация на щети, предвид съдържанието на колона „М“ – „Натрупани брутни щети и други директно изплатени разходи“. Двусмислено е и съдържанието на колона „Брутни натрупани пасиви за щети * в указание за броя години“. Направените коментари не указват конкретни възражения и предложения и не могат да бъдат отразени в процеса на изготвяне на приемане на административния акт. Изясняването на евентуални неясноти може да бъде извършено в процеса на неговото прилагане.

АБЗ предлага в справката по **Приложение 2**, отнасяща се за общо застраховане, за видовете дейност по т. 13, 14, 15 и 16 да се добави „Вид дейност за: прието непропорционално презастраховане“, предвид, че дейностите по т. от 1 до 12 се отнасят за „застрахователни и презастрахователни задължения в общото застраховане (пряка дейност и прието пропорционално презастраховане“. В справката липсва горното пояснение. Предложението на АБЗ е прието по принцип.

В останалата си част становището на АБЗ поставя въпроси относно тълкуването на понятия и поставят допълнителни въпроси за разяснения. Същите бележки не

съдържат предложения за промени в проекта на административния акт и приложенията към него и не подлежат на отразяване в процедурата по издаване на административния акт. Същите подлежат на изясняване в процеса по прилагане на заповедта.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 16, ал. 1, т. 16 и 24 от Закона за Комисията за финансов надзор и чл. 2, ал. 6 от Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд, във връзка с чл. 127, ал. 1 и 2, ал. 3, т. 1 и чл. 527 от Кодекса за застраховането,

НАРЕЖДАМ:

1. Утвърждавам структурата, формата и съдържанието на:

1.1. годишните, тримесечните и месечните справки и приложения на застрахователите и презастрахователите по чл. 126, ал. 1 от Кодекса за застраховането, различни от образците за количествено отчитане на индивидуални предприятия и на групи по Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2450 на Комисията от 2 декември 2015 г. за определяне на технически стандарти за изпълнение по отношение на образците за предоставяне на информация на надзорните органи съгласно Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 347/1 от 31.12.2015 г.) (Регламент (ЕС) 2015/2450).

1.2. годишни и тримесечни справки за отчетността на Гаранционния фонд;

1.3. други изисквания към отчетността.

2. Периодичните справки и приложения по т. 1.1. включват:

2.1. справките съгласно Приложение № 1;

2.2. справките съгласно Приложение № 2;

2.3. пояснителни бележки, които се предоставят на тримесечна и годишна база.

3. Периодичност на представяне на справките по вид дейност:

3.1. Справките по Приложение № 1: 01.01; 01.02; 01.03; 01.04; 01.05; 01.06; 01.07; 01.08; 01.09; 01.10; 01.11; 01.12; 01.13 и 01.14 се предоставят от застрахователите, които извършват дейност по раздел I и раздел II от Приложение № 1 към Кодекса за застраховането и прилагат част втора, дял трети от Кодекса за застраховането, съответно по животозастраховане и по общо застраховане.

3.2. Справките по Приложение № 1: 01.01; 01.02; 01.03; 01.04; 01.05; 01.06; 01.07; 01.08; 01.09; 01.10; 01.11; 01.15; 01.16; 01.17; 01.18; 01.19; 01.20 и 01.21. се предоставят от застрахователите, които извършват дейност по раздел I и раздел II от Приложение № 1 към Кодекса за застраховането и прилагат част втора, дял четвърти от Кодекса за застраховането, съответно по животозастраховане и по общо застраховане.

3.3. Справките по Приложение № 1: 01.01; 01.02; 01.03; 01.04; 01.05; 01.06; 01.07; 01.08; 01.09; 01.10; 01.11; 01.12; 01.13; 01.14; 01.15; 01.16; 01.17; 01.18; 01.19 и 01.20 и 01.21. са годишни.

3.4. Справките по Приложение № 1: 01.01; 01.03; 01.04; 01.05; 01.06; 01.07; 01.13; 01.14; 01.15; 01.16; 01.17; 01.18; 01.19 и 01.20 са тримесечни.

3.5. Справката по Приложение № 2: 02.01 е месечна.

3.6. Презастрахователите представят следните справки по Приложение № 1: 01.03; 01.04; 01.05; 01.06 и 01.07.

3.7. Периодичността на справките в т.3.6 е съгласно т.3.3 и т.3.4.

3.8. Справките по Приложение 1 и Приложение 2 се съставят по видове дейности според определението в приложение I към Делегиран регламент (ЕС) 2015/35.

4. Задължително счетоводно отчитане и отчитане на платежоспособността.

4.1. Застрахователите с право на достъп до единния пазар и презастрахователите изготвят финансови отчети и справки за целите на задължителното счетоводно отчитане в съответствие със Закона за счетоводството, международните счетоводни стандарти (МСС), международните стандарти за финансова отчетност (МСФО) и тази заповед и отделно изготвят справки и отчети за целите на изчисляване на платежоспособността им съгласно приложимите регламенти на Европейската комисия.

4.2. Застрахователите без право на достъп до единния пазар изготвят финансови отчети и справки за целите на задължителното счетоводно отчитане, както и отчитат платежоспособността си в съответствие с МСС, МСФО и тази заповед.

5. Общи изисквания към финансовите отчети на застрахователите и презастрахователите за надзорни цели.

5.1. Отчет за финансовото състояние (справка 01.04 по Приложение № 1)

5.1.1. Отчетът за финансовото състояние съдържа систематизирана счетоводна информация по раздели, групи и статии.

5.1.2. Позициите в отчета за финансовото състояние се означават, както следва: разделите – с букви, групите – с римски цифри, а статиите – с арабски цифри.

5.1.3. В разделите от актива на отчета за финансовото състояние се посочва поотделно информация за всяка една от групите.

5.2. Отчет за печалбите и загубите (справка 01.05 по Приложение № 1)

5.2.1. Застрахователите и презастрахователите, получили лиценз за извършване на дейност по общо застраховане, попълват частта от отчета за печалбите и загубите, представена в раздел А. „Резултат от застрахователни услуги от общозастрахователна дейност;

5.2.2. Застрахователите и презастрахователите, получили лиценз за извършване на дейност по животозастраховане, попълват частта от отчета за печалбите и загубите, представена в раздел Б. „Резултат от застрахователни услуги от животозастрахователна дейност.

5.2.3. Застрахователите и презастрахователите, получили лиценз за извършване на дейност по общо застраховане и по животозастраховане, попълват частите от отчета за печалбите и загубите, представени в раздел А. „Резултат от застрахователни услуги от общозастрахователна дейност и в раздел Б. „Резултат от застрахователни услуги от животозастрахователна дейност.

5.2.4. Застрахователите и презастрахователите по т. 5.2.1., 5.2.2. и 5.2.3. попълват и частта от отчета за печалбите и загубите, представена в раздел В. „Резултат от финансова и инвестиционна дейност“.

5.2.5. Отчетът за печалбите и загубите съдържа систематизирана счетоводна информация по групи, статии и подстатии.

5.2.6. Позициите в отчета за печалбите и загубите се означават, както следва: групите – с главни букви, статиите – с римски цифри, а подстатииите – с арабски цифри.

6. Освен оповестяванията, които се изискват съгласно разпоредбите на приложимите счетоводни стандарти, в пояснителните бележки към справките за надзорни цели на застрахователите и презастрахователите се оповестява и информацията, предвидена в тази заповед.

7. Изисквания към пояснителните бележки за надзорни цели.

7.1. По отношение на отчета за финансовото състояние се поясняват следните елементи:

7.1.1. Стойността на Други инвестиции (други финансови активи) в отчета за финансовото състояние;

7.1.2. Информация за приложеният подход и метод за последваща оценка на недвижимите имоти, както и мотивите за неговия избор;

7.1.3. Информация за метода, по който е определена последващата оценка на акциите, и обосновка на неговото използване;

7.1.4. Информация за приложеният метод или модел за последваща оценка на акциите, които не се търгуват на регулиран пазар, както и мотивите за неговия избор;

7.1.5. При оценяване на участията в свързани предприятия чрез използване на алтернативни методи за оценка, следва да бъде включена информация, защо не е възможно да преоценят активите и пасивите на свързаното предприятие посредством основния метод.

7.1.6. Застрахователите и презастрахователите оповестяват информация за други елементи на финансовата отчетност с най-голяма промяна за отчетната година.

8. Форма и съдържание на справки за отчетността на Гаранционния фонд

8.1. Гаранционният фонд представя годишни и тримесечните справки по Приложение № 3:

8.2. Годишните справки включват справките 03.01; 03.02; 03.03; 03.04; 03.05; 03.06; 03.07; 03.08; 03.09 и 03.10.

8.3. Тримесечните справки включват справките 03.01; 03.02; 03.03; 03.05; 03.06; 03.07 и 03.08.

9. Срокове за представяне на справките

9.1. Справките по тази заповед се представят в сроковете по чл. 126, ал. 1 от Кодекса за застраховането за отчетни периоди след 01.01.2023 г.

9.2. Справки 01.21. по т. 3.3 и 01.19; 01.20 по т. 3.4. се представят за първи път към 01.01.2023 г. в срока за представяне на тримесечните справки за второто тримесечие на 2023 г. по чл. 126, ал. 1, т. 3 от Кодекса за застраховането. В срока по изречение първо справки 01.19 и 01.20 по т. 3.4. се представят и към 30.06.2023 г.

9.3. Справка 01.18 се представя за първи път към 30.06.2023 г. в срока за представяне на тримесечните справки за второто тримесечие на 2023 г. по чл. 126, ал. 1, т. 3 от Кодекса за застраховането.

Настоящата заповед заедно с приложенията към нея да се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор и да се съобщи на всички застрахователи и презастрахователи със седалище в Република България, Гаранционния фонд и Асоциацията на българските застрахователи.

На основание чл. 179 във връзка с чл. 133, ал. 3 от АПК, настоящата заповед подлежи на оспорване в едномесечен срок от съобщаването или в 14-дневен срок от отделните съобщения до лицата, участвали в производството по издаването ѝ, пред Административен съд София – град в качеството му на административен съд, в района на който е седалището на органа, издал заповедта, като съгласно чл. 180, ал. 1 от АПК оспорването не спира изпълнението на заповедта.

Заповедта влиза в сила, считано от 01.01.2023 г.

**ЗАМЕСТИК ПРЕДСЕДАТЕЛ
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ
“ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР”:**

ВЛАДИМИР САВОВ

